

«Тасдиқ менамоям»

Директори институти
зироаткории АИКТ

н.и.к. *Саидзода Р.Ф.*

аз « 5 » 10. с. 2022

Хулосаи

**чаласаи васеи Шӯрои олимони шуъбаҳо ва озмоишгоҳҳои Институти
зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон**

Диссертатсияи Разоқова Фотима Сафармадовна дар мавзуи “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку ҳоҷагидорӣ дурагаҳои дохилинамудии намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳаҷм”, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯйи ихтисоси 06.01.05.—Селексия ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ дар шуъбаи селексия ва технологияи пахтаи миёнаҳаҷми Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон, солҳои 2014–2017 иҷро гардидааст.

Разоқова Фотима Сафармадовна, соли таваллудаш 20.03.1975, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буда соли 2003 ба шуъбаи рӯзонаи факултети химия ва биологияи Донишгоҳи давлатии Қўрғонтеппа (ҳоло Бохтар) ба номи Носири Хусрав дохил шуда, онро соли 2008 бо ихтисоси биология хатм намудааст.

Баъди хатми донишгоҳ Разоқова Фотима Сафармадовна аз 20-уми августи соли 2008 то имруз дар кафедраи биологияи умумии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи далалии Бохтар ба номи Носири Хусрав» ба ҳайси омӯзгор кор ва фаъолият менамояд. Соли 2014 ҳамчун унвонҷӯи шуъбаи селексия ва технологияи пахтаи миёнаҳаҷми Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон дохил шуда, онро соли 2017 бомуваффақият хатм намудааст.

Дар давоми омода намудани диссертатсия Разоқова Фотима Сафармадовна ба сифати унвонҷӯ дар шуъбаи селексия ва технологияи пахтаи миёнаҳаҷми Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон кор кардааст.

Мавзуи рисолаи диссертатсионии унвончӯ Разокова Фотима Сафармадовна “Изучение наследования хозяйственно-ценных признаков внутривидовыми гибридами от новых географически отдалённых форм средневолокнистого хлопчатника” дар ҷаласаи Шӯрои олимони Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон №4, аз 23.04.2014 барраси гардида, бо фармоиши директори Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон, аз 30-юми апрели соли 2014 (протоколи №14) тасдиқ шудааст.

Мавзуи рисолаи диссертатсионӣ дар таҳрири нав “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хоҷагидорӣ дурағаҳои дохилинамудӣ намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнанаҳ” дар ҷаласаи Шӯрои олимони Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон барраси гардида, бо фармоиши директори Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон аз 30 марти соли 2022 (протоколи №2) тасдиқ карда шудааст.

Роҳбари илмӣ: Яҳёев Тура Қосимович, номзади илмҳои кишоварзӣ мудири шуъбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнанаҳи Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон.

Мушовири илмӣ: Асозода Нуралӣ Маҳмадулло - доктори илмҳои кишоварзӣ, академики АИКТ, президенти Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон.

Дар натиҷаи муҳокимаи диссертатсия чунин хулосагирӣ карда шуд.

Мубрамии мавзуи таҳқиқот. Пахтапарварӣ соҳаи асосии кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба шумор меравад ва рушди минбаъдаи он моҳияти хело ҳам калон дорад. Наҳи пахта ҳамчун маҳсулоти нисбатан арзишнок нисбат ба наҳи сунъӣ афзалияти бештар дорад ва эҳтимол меравад, ки дар байни дигар намудҳои ашёи хоми нассочӣ ба муддати дароз бартарии худро нигоҳ хоҳад дошт. Баъди соли 1991 ҳаҷми истеҳсоли пахтаи хом дар мамлакат хелоҳам паст рафт, вале дар даҳсолаи охир афзоиши бо тадричу устувори ҷамъовариҳои маҷмуи

он ба мушоҳида мерасад. Аз ҷумла соли 2019 ҳосили миёнаи пахта дар ҷумҳурӣ 21,8 с / га-ро ташкил дод.

Рушди пахтапарварӣ дар оянда хусусияти сермахсул – зиёд намудани пахтаи хомро аз ҳисоби ҳосилнокии баланд ва аҳамияти калон додан ба селекция ва тухмипарварии ин зироат дар назар дорад.

Рӯёнидани навъҳои зудрас ва серҳосил дар айни замон ҳамчун масъалаи мубрам боқӣ мондааст.

Бо масъалаи рӯёнидан, афзоиш додан ва татбиқ намудани навъҳои зудрасу серҳосил дар истеҳсолот ва барои минтақаҳои табиаташон гуногун хос селекционерон ва олимони барҷастаи ҷаҳонӣ, ба мисли-Ш.И. Иброҳимов (1979), В.П. Красичков (1950), Страумал, (1974), С.Мираҳмедов (1979) А. Автономов, В. Автономов, П. Иброҳимов (1983) ва дигарон машғул шудаанд.

Дар айни замон, дар Тоҷикистон навъҳои пахтаи зудрасу серҳосил кам нест, вале ин вазифаро то ба охир ҳалшуда ҳисобидан мумкин нест.

Яке аз захираҳои муҳим минбаъд зиёд намудани ҳосили пахтаи хом ва сифати фаҳмиши қонуниятҳои генетикии ба ирсият гирифтани аломатҳои дохилинамудӣ ва байнинамудӣ ҳангоми дурагақунонӣ, ки асоси принципҳои умумӣ ба нақшаи кори селекционеронро ташкил медиҳанд, ба шумор меравад. Барои рӯёнидани навъҳои нав ҳамчунин комилан фаҳмиши генетикаи хосса ва махсусиятҳои ба ирсият гирифтани аломатҳо ногузир аст. Ин имкон медиҳад барои ҳар як зироати мушаххас метод ва нақшаҳои ҷараёни селекционии мутобиқ интиҳоб карда шавад.

Дарачаи таҳқиқи мавзуи илмӣ. Бо масъалаи коркарди технология ва селекцияи рӯёнидани пахта дар шароити Тоҷикистон таҳқиқоти як қатор олимон, аз ҷумла Б.С. Сангинов (1958), Н. И. Мансуров (1961), Ш.Т. Бурнашев (1962), М. Ҷумаев (1970), А. Махмудҷонов (1980), Х. Ҷаборов (1985), А. Алямов (1995), Пулатов Я.Э. (1996); Эргашев А.Э. (1997); Т.Т. Пиров, Г. Холов (1999); Х.А.Абдуллоев, Х.Х. Каримов (2001); М.И. Худжаназарова, С.Т. Саидов (2006); Т. Набиев (2006), Т.К. Яҳёев, М.

Ниъматов (2005) ва дигарон бахшида шудаанд. Коркарди математикии натиҷаҳои таҳқиқот бо услубӣ “Методикаи таҷрибаҳои саҳроӣ” Б. А. Доспехов (1985) муайян карда шудааст.

Вазифаҳои минбаъд нишон дод, ки баланд бардоштани ҳосилнокии пахта на танҳо дар асоси тезонидан ва муносибгардони раванди селексионӣ инчунин донишҳои интиқоли ирсият аз ҷониби намунаҳои нисбатан муҳими аломатҳои арзишноки хоҷагидориро тақозо мекунад, дурусти амиқиро дорад. Балки дастовардҳои назариявӣ амалии физиологӣ, генетикӣ, танзими самароварӣ, ҳамчунин такмил додани технологияи парвариши пахта ба ҳисоб гирифта мешавад..

Хулосаву тавсияҳо ва истехсолотро муаллиф дар асоси таҳлилҳои илман асоснокшудаи таҳқиқот ва маводҳои воқеии таҷрибаҳои илмӣ саҳроӣ ва истехсолӣ таҳия намудааст.

Робитаи таҳқиқот бо барномаҳо (лоиҳо) ва ё мавзӯҳои илмӣ.

Мавзуи диссертатсия бо самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон алоқаманди дошта, дар Консепсияи сиёсати аграрии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тахти №658, аз 31-уми декабри соли 2008 тасдиқ шуда, оид ба рушди таъмини муҷтамаи агросаноатии мамлакат нигаронида шудааст, мутобиқат мекунад.

Таҳқиқотҳо дар асоси мавзуи корҳои илмӣ таҳқиқоти шӯбаи селексияи пахтаи миёнаҳои Институти зироаткорӣ Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон “Офаридани навҳои навӣ пахтаи миёнаҳои тезрас, серҳосил ва ба касалиҳо устувор дар шароити Тоҷикистони Марказӣ. Гузаронидани зинаи аввали тухмипарварӣ” (Рақами қайди давлатӣ РҚД 0102ТД892, муҳлати иҷро: солҳои 2011-2015) амалӣ шудааст.

Тавсифи умумии таҳқиқот

Мақсади таҳқиқот: Мақсади кори диссертатсионӣ аз таҳқиқи ба ирсиятгирии аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ дурагаҳои дохилинамудии авлоди якум (F_1) ва дуюм (F_2), ба ҳисоб меравад, ки аз дуругакунии навҳои серҳосили селексияи ватанӣ ва намунаҳои навӣ аз

нигоҳи ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳ ба даст оварда шудаанд, иборат мебошад.

Вазифаҳои таҳқиқот: - таҳқиқи махсусияти рушду нумуи навъҳои волидайн дар инкишоф (динамика);

- баҳодиҳии муғҷабандии беҳтарини ғузаҷаҳо ба дурағаҳои F_0 ;

- таҳқиқи рушду нумуи дурағаҳои дохилинамуди F_1 ва F_2 дар инкишоф (динамика), муайян намудани коэффитсиенти ирсият аз нигоҳи баландӣ, шумораи ғӯзаҳо, бугум ташаккулдиҳии навдаҳои симподиалӣ;

- муайян намудани афзалиятҳои дурағаҳои F_1 ва F_2 аз рӯи аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ;

- таҳқиқи ирсияти аломатҳои морфологӣ ва физиологӣ (майдони умумии ассимилятсионии баргҳо)-и дурағаҳои F_1 ва F_2 ;

- таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ дурағаҳои F_1 ва F_2 ;

- таҳқиқи ирсият махсусиятҳои технологияи нахи дурағаҳои F_1 ва F_2 ;

- баҳодиҳии қобилияти комбинатсионии навъҳои волидайн аз нигоҳи аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ;

- муайян намудани ҳосили навъҳои волидайн ва дурағаҳои онҳо дар авлоди якум (F_1) ва дуюм (F_2).

Объекти таҳқиқот. Объектҳои таҳқиқот маводи аввалия барои дурағакуни буданд, ки 5 навъи маҳаллии пахтаи миёнаи навъи *Girsutum* L. ва селекцияи хориҷӣ 27, инчунин таркибҳои ҳосилшуда дохил шуданд, ки аз ҷиҳати пайдоиш ва аломатҳои дигар фарқ мекунанд.

Мавзӯи (предмет) таҳқиқот аз таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ дурағаҳои дохилинамудӣ аз намунаҳои нави аз нигоҳи ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳ.

Навгониҳои илмӣ таҳқиқот. Бори нахуст дар шароити Тоҷикистони Марказӣ ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ дурағаҳои дохили намудии F_1 ва F_2 , ки дар мавриди дурағакунии навъҳои ватании

серҳосили пахтаи миёнаҳаҳ бо намунаҳои ҷуғрофӣ дур ба даст оварда шуда бо аломатҳои арзишноки селекционӣ тавсиф меёбад, таҳқиқ карда шуд. Ҳамчунин бори аввал дар шароити Тоҷикистон коэффитсиентҳои ирсияти дурағаҳои F_1 ва F_2 аз нигоҳи аломатҳои морфологӣ, физиологӣ ва хоҷагидорӣ муайян карда шуд.

Аҳамияти назариявӣ ва илмию амалии таҳқиқот. Зоҳирсозии коэффитсиенти ирсияти аломатҳои морфологӣ, физиологӣ ва арзишноки хоҷагидорӣ барои селекцияи назариявӣ ва амалӣ моҳияти калон доранд. Коэффитсиенти ирсият самарабахшии интиҳобро тибқи ин ё дигар аломатҳо дақиқ иникос мекунад ва дар ҳамаи популятсияҳо ба селекционер имкон медиҳад, ки сифати интиҳоб муайян карда шавад. Ба ғайр аз ин, махсусияти ирсият ва коэффитсиентро дар мавриди дурағакуни ва ҳангоми интиҳоби намунаҳои волидайнӣ мебоянд дар назар гирифт. Намунаҳои таҳқиқотӣ дурағаҳои пешниҳодшудаи таҷрибаи саҳроӣ дар парваришгоҳҳо тибқи солҳои 2014- 2016 намунаҳои волидайнӣ 34 навъ, ки дурағаҳои авлоди якум (F_1), 16 комбинатсия ва дурағаҳои авлоди дуюм (F_2), 24 комбинатсия татбиқ шудаанд

Натиҷаҳои кори диссертатсионии - таҳқиқотиаҳ дурағакунии F_1 ва F_2 , ки ба шуъбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнаҳаҳи Институти зироаткории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон пешниҳод гардид, хуш пазируфта ва барои идома додани таҳқиқоти селекционӣ тавсия дода шуд.

Нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда:

- ба ворисият гирифтани ирсияти аломатҳои арзишноки хоҷагидории дурағаҳои доҳилинамуди F_1 ва F_2 , ки бо саҳми навъҳои серҳосили ватанӣ ва намунаҳои нави ҷуғрофии пахтаи миёнаҳаҳ ба даст оварда шудааст;
- бартариҳои дурағаҳои F_1 ва F_2 аз нигоҳи аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ;
- ҳосилнокии навъҳои волидайнӣ ибтидоӣ ва дурағаҳои онҳо дар авлоди якум (F_1) ва дуюм (F_2).

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳо. Натиҷаҳои корҳои илмию таҳқиқотӣ тибқи методикаи гузориши таҷрибаҳои саҳроии Б.А.Доспехов (1935) ва таҳқиқотҳои генетикию селексионии пахта марбут ба Н.Симонгулян (1987) ва дигарон ба роҳ монда шудаанд.

Мутобикати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ (бо шарҳ ва соҳаи таҳқиқот). Соҳаи таҳқиқоти мавзӯи диссертационии унвонҷӯй селекция ва тухмипарварии зироатҳои кишоварзӣ буда, таҷрибаҳои иҷрошуда ва мазмуни диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси 06.01.05.— Селекция ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ мутобикат мекунад.

Иштироки шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар комёб шудан ба натиҷаҳо, ки дар диссертатсия оварда шудааст. Муаллиф дар ҳамаи марҳилаҳои таҳқиқот аз ҷумла ташкил ва гузаронидани таҷрибаҳои саҳроӣ ва ҳисоботӣ, коркарди маълумотҳо, аз рӯи натиҷаҳои корҳои илмию таҳқиқотӣ тибқи методикаи гузориши таҷрибаҳои саҳроии Б. А. Доспехов ва таҳқиқоти генетикию селексионии пахта тибқи нишондодҳои Н. Г. Симянгулян, Г.С. Зайтсев, С.М. Мухамедхонов намунаҳои пахтаи миёнаҳои *G. hirsutum* L. 5-навъи маҳаллӣ ва 27 навъи селекцияи хориҷӣ ба даст овардани комбинатсияи дурағаҳои F_1 ва F_2 истифода бурда шудаанд, ки аз нигоҳи аломатҳо аз як дигар фарқ мекарданд. Инчунин махсус оид ба муайянсозии хусусиятҳои морфологии дурағаҳо, ҳосилнокии навъҳои волидайнӣ, аз руи аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ интиҳоб карда шудаанд. Муаллиф маҷмӯи навъҳои беҳтаринро аз нигоҳи маҷму аломатҳои ҳосилнокӣ, баромади нах, гетерозис комбинатсияҳои дурағаҳои дохилинамуди Госсуполсуз Назилли х К-7292, Назилли- 342 х К-5959, Мендерез х К-08440, DPL-4158 х Ирам-1МН, GUZ- F_3 х Сорбон аз руи аломатҳои арзишноки хоҷагидорӣ интиҳоб карда шуда ба шароити Тоҷикистони Марказӣ тавсия намудааст.

Диссертатсия аз 134 саҳифаи компютерӣ иборат буда, аз 5 боб, хулосаю тавсияҳо ба истехсолот ва феҳристи адабиёти истифодашуда 121 сарчашма,

аз ҷумла 9 муаллифони хориҷӣ, 31 ҷадвал, 13 расм ва замимаҳоро дарбар мегирад.

Тасвиб ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия. Таҷрибаҳои саҳроӣ ҳарсола аз тарафи ҳайати комиссияи апробатсионии Институти зироаткорӣ бо иштироки намоёндагон аз Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон ва дигар ташкилотҳо санҷида шуда, баҳогузорӣ карда шудааст. Натиҷаи он дар ҷаласаҳои шӯбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнаҳа, Шӯрои илмию методии Институт мавриди муҳокима қарор дода шудааст. Санадҳои апробатсионии корҳои илмию таҳқиқотӣ, ахбори илмӣ диссертатсия дар дафтари саҳроӣ ба қайд гирифта шуда, дар шӯбаи селекция ва технологияи пахтаи миёнаҳаи Институти зироаткорӣ нигоҳ дошта шудааст. Натиҷаҳои таҳқиқот дар давоми солҳои 2014-2017 гузаронида шудааст. Ҳамчунин, аз рӯи натиҷаҳои кори диссертатсионӣ дар конференсияю семинарҳои илмӣ ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ: - конференсияи илмӣ ҷумҳуриявии олимони ҷавон дар мавзӯи “Самтҳои афзалиятноки рушди илми кишоварзӣ”, (ш. Душанбе, 2017), АИКТ; дуюмин конференсияи байналмилалӣ дар мавзӯи “Хусусиятҳои экологии ва гуногунии биологӣ” дар мавзӯи “Оценка продуктивности внутривидовых гибридов средневолокнистого хлопчатника” (ш. Қурғонтеппа, Дониш, 2017); конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ дар мавзӯи «Проблеми муосири рушди фанҳои табиатшиносӣ: дурнамо ва пешомадҳои он» бахшида ба 30 солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» (бо иштироки ИДМ) (ш. Бохтар 4-5 ноябри соли 2021) маъруза ва баррасӣ гардидааст.

Ҷунвонҷӯ Разоқова Фотима Сафармадовна дар давоми омӯзиш сидқан ба корҳои илмӣ тадқиқотӣ ва гузаронидани таҷрибаҳои саҳроӣ машғул шудааст. Натиҷаҳои ба даст овардаи ӯ пурра фаҳмо ва аз нуқтаи назари илмӣ асоснок мебошанд.

Натиҷаҳои нисбатан амиқи дастовардаи ҳуди ҷунвонҷӯ, навлониҳо ва аҳамияти амалии онҳо. Дар натиҷаи омӯзиши хусусиятҳои ирсият дар

хоҷагидори аз дурагасозӣ F_1 ва F_2 бо пайвастан бо навъҳои серҳосили маҳаллӣ, бо шаклҳои нави аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дур ва баланд бардоштани селексионӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтаанд.

Нахустин бор дар шароити Тоҷикистон коэффисенти ирсияти дурағаҳои F_1 ва F_2 аз ҷиҳати селекциони муҳим, хусусиятҳои хоҷагидорӣ, морфологӣ ва физиологии онҳо омӯхта шудаанд.

Интишорот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия. Дар доираи мавзӯи диссертатсия 17 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳо ва конференсияҳои байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ аз ҷумла 7 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расидааст.

Феҳристи қорҳои ҷопшудаи муаллиф доир ба мавзӯи диссертатсия
Мақолаҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон

[1-М]. Разокова Ф.С. Развитие гибридов первого поколения от географически отдалённых родительских форм средневолкнистого хлопчатника/ Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев// Доклады ТАСХН.- 2015, -№-4(46). -С. 8-12. ISSN 2218-1814

[2-М]. Разокова Ф.С. Наследование выхода волокна гибридами F_1 , полученными от гибридизации географически отдалённых родительских сортов средневолкнистого хлопчатника / Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев// Вестник Таджикского национального университета. Серия естественных наук.- 2017.-№-1/4.-С. 266-268.

[3-М]. Разокова Ф.С. Подбор исходных родительских форм средневолкнистых сортов хлопчатника/ М. М. Ниёматов, Т. К. Яхёев, Ф.С. Разокова// Доклады ТАСХН.- 2018.-№-4 (46).-С.-8-12. ISSN 2218-1814

[4-М]. Разокова Ф.С. Достижение селекции средневолкнистого хлопчатника в Таджикистане/ Ф.С. Разокова// Кишоварз (Земледелец) ДАТ, - 2021. -№3 (92).С.-22-24, ISSN 2074-5435

[5-М]. Разокова Ф.С. Хусусияти ташаккулёбии симподияву моноподияҳо ва давомнокии давраи пухтарасии навъҳои волидайнӣ ва дурагаҳои F_1 пахтаи миёнанах / Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода. //Гузориши АИКТ.- 2023.-№-1 (46).-С.-8-15. ISSN 2218-1814

[6-М]. Разокова Ф.С. Бахудгирии ирсии аломати баромади нахи дурагаҳои гунгуни пахтаи миёнанах ҳангоми парвариши онҳо дар шароити Тоҷикистони Марказӣ / А.Т. Сидиков, М. М. Ниёматов, Т. К. Яҳёев, Ф.С. Разокова Ф.Т.Х. Тоҷибоева //Гузориши АИКТ.- 2023.-№-3 (77).-С.-8-15. ISSN 2218-1814

[7-М]. Разокова Ф.С. Рушду нумуи дурагаҳо ва намунаҳои волидайнӣ дар навъҳои пахтаи миёнанах / Ф.С. Разокова // “Паёми Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав”.- 2023.-№2/(111).-С.13-16.

Мақола ва мулоҳизаҳо дар маҷмуаҳои конференсия ва дигар нашрияҳо ба таъб расидаанд:

[8-М]. Разокова Ф.С. Некоторые показатели гибридов F_0 , полученных при скрещивании географически отдаленных сортов-родителей / Ф.С. Разокова // Вестник Курган-Тюбинского государственного университета им. Носира Хусрава.- 2015.-№3/(33).-С.13-16.

[9-М]. Разокова Ф.С. Селекция по созданию новых сортов средноволокнистого хлопчатника с использованием в гибридизации интрадукционных сортообразцов. \Ф.С. Разокова, Т.К. Яҳёев, Т.М. Фамина, Т. Х.Тажибоева // Маводҳои конференсияи илмию амалии байналмилалӣ “ Нақшаи соҳаи тухмипарварӣ дар таъмини амнияти озукаворӣ”.-2015. С-23-25.

[10-М]. Разокова Ф.С. Особенности развития гибридов первого поколения от географически отдалённых родительских форм средноволокнистого хлопчатника /Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода // Вестник Курган-Тюбинского государственного университета им. Носира Хусрава.- 2016.-№2/2(38).- С.93-96.

[11-М]. Разокова Ф.С. Наследование крупности коробочек внутривидовыми гибридами первого поколения/Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев // Актуальные проблемы, перспективы развития сельского хозяйства для обеспечения продовольственной безопасности Таджикистана: сборник научных трудов/Институт земледелия ТАСХН.-. 2016.- Том X.- С.-84-86.

[12-М]. Разокова Ф.С. Наследование скороспелости эколого-географически отдалёнными по происхождению внутривидовыми гибридами первого поколения. 2015 г. / Ф.С. Разокова, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев// Актуальные проблемы, перспективы развития сельского хозяйства для обеспечения продовольственной безопасности Таджикистана: сборник научных трудов / Институт земледелия ТАСХН.-. Том X 2016.- С.-111-112.

[13-М]. Разокова Ф.С. Развитие гибридов хлопчатника первого поколения, полученных от географически отдалённых родительских форм, наследование ими высоты растений и коробочек / Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Р.Ф. Саидзода, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев // Актуальные проблемы, перспективы развития сельского хозяйства для обеспечения продовольственной безопасности Таджикистана: сб. научных трудов/Институт земледелия ТАСХН.- 2016. Том X.- С.129-134.

[14-М]. Разокова Ф.С. Оценка перспективных линий хлопчатника, изучаемых в конкурсном питомнике/Т.М. Фомина; Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Т.К. Яхёев // Актуальные проблемы, перспективы развития сельского хозяйства для обеспечения продовольственной безопасности Таджикистана: сборник научных трудов / Институт земледелия ТАСХН.- 2016. Том X.-С.-184-189.

[15-М]. Разокова Ф.С. Особенности формирования общей ассимиляционной площади листьев гибридами первого поколения, полученными от скрещивания географически отдалённых сортов/ Ф.С. Разокова, Т.М. Фомина, Т.К. Яхёев // Актуальные проблемы, перспективы

развития сельского хозяйства для обеспечения продовольственной безопасности Таджикистана: сборник научных трудов.-Том X/ Институт земледелия ТАСХН.- 2016.- С.189-193.

[16-М]. Разокова Ф.С. Оценка продуктивности внутривидовых гибридов средневолокнистого хлопчатника/ Ф.С. Разокова, Н.М. Асозода, Т.К. Яхёев // Маводи конференсияи VII байналмилалӣ «Хусусиятҳои экологии ва гуногунии биологӣ».- Дониш. 2017.- С. 121.

[17-М]. Разокова Ф.С. Образование плодоеlementов у гибридов второго поколения средневолокнистых сортов хлопчатника *G. hirsutum* L./ Ф.С. Разокова, Д. У. Раупов // Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ таҳти унвони «Проблемаи муосири рушди фанҳои табиатшиносӣ: дурнамо ва пешомадҳои он» бахшида ба 30 солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва «Бистсолаи омӯзиш ва рушди фанҳои табиатшиносӣ, дақиқ ва риёзӣ дар соҳаи илму маориф» (бо иштироки ИДМ) (ш. Бохтар, 4-5 ноябри соли 2021).

Диссертатсияи Разокова Фотима Сафармадовна дар мавзӯи “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хоҷагидорӣ дурағаҳои дохилинамудӣ намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнанаҳ”, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯи ихтисоси 06.01.05 - Селексия ва тухмипарвари растаниҳои кишоварзӣ ба талаботҳои Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, барои Ҷимоя ба Шӯрои диссертатсионӣ мувофиқ ба ихтисос оид ба дарёфти дараҷаҳои илмӣ доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисос, номзади илм ва доктори илм ба Ҷимояи асосӣ тавсия дода мешавад.

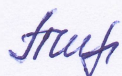
Хулоса дар ҷаласаи васеи Шӯрои олимони шӯбаҳо ва озмоишгоҳҳои Институти зироаткорӣ Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон қабул карда шуд.

Дар ҷаласа 17 нафар аъзоёни Шӯрои олимони ва 15 нафар даъватшудагон иштирок доштанд.

Натиҷаи овоздиҳӣ: овоз доданд барои тавсияи кори диссертатсионии Разокова Фотима Сафармадовна дар мавзӯи “Таҳқиқи ирсияти аломатҳои арзишноку хоҷагидории дурағаҳои дохилинамудии намунаҳои аз ҷиҳати ҷуғрофӣ дури пахтаи миёнаҳа” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои кишоварзӣ аз рӯи ихтисоси 06.01.05- Селексия ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ ба ҳимояи асосӣ “**тарафдор**” – 32 нафар, “**муқобил**” – нест, “**бетараф**” – нест, Протоколи №5 аз 05.10.2022.

Раиси ҷаласа,

номзади илмҳои кишоварзӣ

Пӯлотова Ш.С.

Котиби ҷаласа,

номзади илмҳои биологӣ

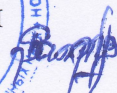

Юсуфӣ Г.И.

735022. Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Ҳисор, ш. Шарора, кучаи Дустӣ.
Институти зироаткорӣ АИКТ. Тел: +992933331809. ziroatkor@mail.ru

Имзоҳои Пӯлотова Ш.С. ва Юсуфӣ Г.И.ро
тасдиқ менамоям, нозирӣ қалони кадрҳои
Институти зироаткорӣ АИКТ

 Сайнизоми Бобохӯча

05.10.2022с.